

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD24C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Didaktický test obsahuje **32 úloh**.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neodčítají záporné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** písíci propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

4 A B C D

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvíte původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

4 A B C D

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **pište čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–5

TEXT 1

(1) „OK, boomer“ je internetový mem, který se roku 2019 proslavil doslova přes noc. Co vlastně znamená tato populární hláška, kterou dnes mladí lidé reagují na názory starších? Slovo *boomer* pochází z angličtiny a v USA se často používá pro označení lidí, kteří přišli na svět během poválečného baby boomu¹, tedy v době, kdy ekonomika na Západě prudce rostla. Pro generaci boomerů jsou typické určité názory a postoje, proti nimž se vymezují mladší generace.

Mladým lidem vadí bagatelizace témat, která na rozdíl od boomerů vnímají jako klíčová (sociální sítě, klimatická změna aj.), mívají také pocit, že zástupci starší **generace** se k **nim** chovají autoritativně až přezíravě. Hláškou „OK, boomer“ tak mladí de facto říkají: „Nehodlám vyvracet tvůj názor, stejně to nemá cenu.“ Tento postoj vzbuzuje různé reakce: zatímco někteří lidé hlášku chápou jako důsledek pochopitelné frustrace plynoucí z pocitu **bezmoci**, jiní **ji** považují za projev rasismu, tedy diskriminace kvůli věku.

(2) V poválečném Československu se sice psal docela jiný příběh než v USA, přesto i čeští boomeři zažili období nevídaných příležitostí – radikální změnu jejich životů odstartoval 17. listopad 1989. ***** Samozřejmě, naše situace je ale specifická: primárně jde o propast mezi lidmi, kteří zažili **socialismus**, a těmi, kdo **jej** už nepamatují.

(3) Mezigenerační střet jsme u nás zaznamenali například v roce 2021, kdy v médiích vyšel článek *Oslavy 17. listopadu? OK Boomer*. Podle jeho mladé autorky začínají mít oslavy sametové **revoluce** trapnou příchut', jelikož se na **nich** dokola opakuje tentýž příběh: sraz na Národní třídě, zapálení svíček, zpěv Modlitby pro Martu... Její názory vzbudily řadu negativních reakcí, a to dokonce i mezi mladými lidmi. Ač byla diskuse místy vyostřená, přinesla užitečné podněty. Objevilo se například doporučení, aby 17. listopadu vyrazili rodiče na Národní třídu společně se svými dětmi. Doufejme, že sdílení zážitků povede ke stmelování, a nikoli k rozdělování.

¹ tj. během populační exploze probíhající v letech 1946–1964

(inspirováno články na wave.rozhlas.cz; www.seznamzpravy.cz)

TEXT 2

Ve vztahu **koreference** jsou takové výrazy, které v daném kontextu odkazují k téže skutečnosti (ke stejné osobě, stejné věci, stejnému jevu aj.). Například v souvětí *Petr okradl babičku, já jsem ho při tom viděl* jsou výrazy *Petr – ho* ve vztahu koreference, ale výrazy *Petr – já* ve vztahu koreference nejsou.

(CZV)

max. 2 body

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

	A	N
1.1 Na rozdíl od boomerů mladí lidé zlehčují tak zásadní témata, jako jsou sociální sítě či klimatická změna.	☐	☐
1.2 Jako boomeři se v USA často označují lidé narození během baby boomu, který začal v druhé polovině 40. let 20. století.	☐	☐
1.3 Během oslav sametové revoluce by při vstupu na Národní třídu měly mít rodiny s dětmi přednost před jinými návštěvníky.	☐	☐
1.4 Skutečnost, že se každoročně dne 17. listopadu konají oslavy sametové revoluce, vyvolala roku 2021 negativní reakce mnoha lidí.	☐	☐

2 Vypište ze třetí části TEXTU 1:

2.1 spojku, která je v daném kontextu synonymní se spojkou *poněvadž*;

2.2 spojku, která je v daném kontextu synonymní se spojkou *třebaže*.

1 bod

3 Která z následujících možností patří na vynechané místo (***) v druhé části TEXTU 1?**

- A) Existuje generační propast i v české společnosti?
- B) Proč existuje v české společnosti generační propast?
- C) Projevila se tedy generační propast poprvé až v české společnosti?
- D) Kdy se tedy poprvé v české společnosti projevila generační propast?

1 bod

4 Která z následujících možností obsahuje výrazy, jež jsou v TEXTU 1 ve vztahu koreference?

(Posuzované výrazy jsou v TEXTU 1 vyznačeny tučně. Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

- A) generace – nim
- B) bezmoci – ji
- C) socialismus – jej
- D) revoluce – nich

1 bod

5 Které z následujících slov je z hlediska významu užito v TEXTU 1 chybně?

(Chybně užitá slova jsou v případě této úlohy slova, jejichž význam neodpovídá kontextu TEXTU 1. Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 podtržena.)

- A) populární
- B) frustrace
- C) rasismus
- D) radikální

1 bod

6 Který z následujících větných celků není zapsán pravopisně správně?

- A) Ani korunu navíc za ty přesčasy nedostaneš.
- B) Musí se učit celý víkend, zatím to ještě neumí.
- C) Výsledky přijímacích testů zatím nebyly zveřejněny.
- D) Koupil jen malou květinu, navíc dárků už neměl peníze.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

V 50. a 60. letech 20. století se rozvíjí *****. Tento typ dramatu má specifickou kompozici: obvykle jde o volný sled scén, v nichž se stereotypně opakují motivy i jednotlivé repliky. Jazyk ztrácí svou komunikační funkci, čímž je demonstrována neschopnost dorozumět se v odcizeném světě. Divadelní hry (např. *Čekání na Godota* od ●●●●●), často ideově odkazující k existencialismu, bývají tak výpovědí o osamocení člověka, který pozbyl smyslu života.

(L. Lederbuchová, Průvodce literárním dílem, upraveno)

1 bod

7 Na první vynechané místo (***) ve výchozím textu patří správné označení typu dramatu, na druhé vynechané místo (●●●●●) patří správné jméno spisovatele. Ve které z následujících možností jsou uvedeny obě tyto chybějící informace?**

- A) absurdní drama – Samuela Becketta
- B) absurdní drama – Tennesseeho Williamse
- C) psychologické drama – Samuela Becketta
- D) psychologické drama – Tennesseeho Williamse

1 bod

8 Který z následujících větných celků je syntakticky bezchybný?

- A) Efektivní způsoby, jak nepodlehout vlivu dezinformací, je mnoho.
- B) Efektivní způsoby, jak nepodlehout vlivu dezinformacím, je mnoho.
- C) Efektivních způsobů, jak nepodlehout vlivu dezinformací, je mnoho.
- D) Efektivních způsobů, jak nepodlehout vlivu dezinformacím, je mnoho.

max. 3 body

9 Přiřadte k jednotlivým definicím (9.1–9.3) možnost (A–E), v níž obě slova odpovídají příslušné definici.

(Každou možnost z nabídky A–E lze přiřadit maximálně jednou.)

9.1 **Jméno činitelské** (např. *ošetřovatel*) je odvozeno od slovesa a pojmenovává osobu na základě činnosti, kterou tato osoba vykonává. _____

9.2 **Jméno nositele vlastnosti** (např. *nevěděčnický*) je odvozeno od přídavného jména a pojmenovává osobu podle její charakteristické vlastnosti. _____

9.3 **Jméno konatelské** (např. *bankéř*) je odvozeno od podstatného jména a pojmenovává osobu, která vykonává činnost související s významem tohoto podstatného jména. _____

- A) vůdce, holič
- B) tloušťík, pekař
- C) kameník, ovčák
- D) zubař, prodavač
- E) chytrák, lakomec

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 10

Očima jsem bloudil po svitku ***** jednoduchými šiframi. Ty na jeho začátku jsem rozluštil během několika minut – nikdy se mi totiž nestalo, že ●●●● klíč k jejich řešení.

max. 2 body

10

10.1 Napište náležitý spisovný tvar slova *popsaný*, který patří na první vynechané místo (***) ve výchozím textu.**

10.2 Na druhé vynechané místo (●●●●) ve výchozím textu patří sloveso *zapomenout* ve spisovném tvaru 1. osoby, čísla jednotného, způsobu podmiňovacího přítomného, rodu činného. Napište tento tvar.

(Po doplnění náležitého tvaru slova musí být příslušný větný celek smysluplný a pravopisně i gramaticky správný.)

3 body

11 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

A) Zanedlouho už z vrcholu ponořeného v mracích hleděli na bažinu, prostírající se až na konec světa. Dlouho bloudili v močálech, až se utábořili u řeky, jejíž vody připomínaly proud studeného skla. V noci se Josému Arcadiovi zdálo o městě, jehož domy mají stěny ze zrcadel. Zaslechl i jeho jméno – Macondo.

B) Přesto však snášely pochod docela dobře, a většinou je to dokonce bavilo. Po bezmála dvouletém trmácení spatřili poutníci jednoho rána západní svahy hor.

C) Nestanovili si žádný určitý směr; věděli, kde leží Riohacha, takže se snažili jít na opačnou stranu a nezanepat po sobě žádné stopy. Byla to nesmyslná pouť. Na děti s plochými bříškami a unavenými očima byl smutný pohled.

D) Příštího dne přesvědčil svou družinu, aby se zde usadili. Vybral nejsvěžejší místo na celém břehu, nařídil vykácet stromy a na pasece založili novou vesnici.

E) José Arcadio Buendía rozhodl, že on a jeho žena Úrsula se z osady, v níž dlouhá léta žili jejich předci, odstěhují, jak jen nejdál to půjde. Několik jeho přátel, nadšených tím dobrodružstvím, sbalilo všechn svůj majetek a i s rodinami se přidali k Buendíovým. Společně se vydali do země, kterou jim nikdo nezaslíbil.

(G. G. Márquez, *Sto roků samoty*, upraveno)

11.1 _____

11.2 _____

11.3 _____

11.4 _____

11.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 12–17

(1) To lejstro s úředním razítkem jim přišlo na počátku léta roku 1974. Bylo to v pátek, v den, který se jí vryl do paměti a na který nikdy nezapomene, protože se během něho semlely věci, které ji pak dlouhé roky trýznily. Protože onoho dne jejich spokojený život nejspíš rozdrtila její bota. Jenže kdo mohl tušit, co se v tom bílém hádětí skrývá?

Ano, **možná** bylo úplně neškodné. Jenže Dora tehdy viděla jen plaza, který se stáčil kolem Jakoubkových rukou. A bratra, který ho neobratně svíral a radoval se, když proti němu had dělal prudké výpady nebo sebou trhal ve snaze se vyprostit z trapičských rukou. Kdo by v takové chvíli nepropadl panice? Obzvlášť když Dora takového hada nikdy dřív na Kopanicích neviděla! Hmátla po něm rychle, Jakoubek stačil jen vyděšeně heknout, a hadí hlava křupla pod podrážkou její polobotky. A pak řev. Jakoubkovi nic nebylo, jen úlek a potom vztek, co se obrátil proti Doře. Zaklesnutí do sebe tancovali po zápraží.

(2) Ten křik přivolal tetu Surmenu. Nebylo to poprvé, co řešila jejich spor, ale tentokrát jí tvář zbělela a v záchvatu náhlé slabosti se musela dlaní zapřít o stěnu. „Ty jsi zabila bílého hádka? Tak teď nás, Bože, ochraňuj,“ řekla a sesunula se na lavičku.

Dora rozpačitě stála před bledou ženou, zatímco se Jakoubek, zastrašený Surmeniným nečekaným chováním, odplížil za roh. Teprve za dlouhou dobu, když se Dora nepřestávala dožadovat vysvětlení, Surmena promluvila: „Tam, kde zabijí bílého hádka, ochránce domácnosti, se stane hrozné neštěstí!“

(3) S těmi slovy se v Doře najednou vzedmulo něco, co v ní pomalu rostlo v předcházejících měsících. NECHUŤ přistupovat na všechna ta nesmyslná pravidla, jimiž se lidé ze žitkovských strání svazovali. Další smolná pověra? Copak těch věcí, kterých se musí vyvarovat, už není dost? Teď ještě přibude STRACH ze zabitého hada!

(K. Tučková, Žitkovské bohyně, upraveno)

max. 2 body

12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

	A	N
12.1 Jakoubka natolik vyděsily hadovy nečekané výpady a zběsilé pohyby, že začal řvát.	☐	☐
12.2 Surmena řešila alespoň jeden spor mezi Dorou a Jakoubkem už předtím, než byl zabit bílý had.	☐	☐
12.3 Surmena předvíдалa, že Dora jednou zabije bílého hada a tím na jejich domácnost přivolá neštěstí.	☐	☐
12.4 Jedním z důvodů, proč Dora zabila bílého hada, byl protest proti pověrám, které ji negativně ovlivňovaly.	☐	☐

max. 3 body

13 Vypište z druhé části výchozího textu tři podstatná jména, která jsou v textu užitá ve stejném pádě jako slovo *razítko* v úseku *lejstro s úředním razítkem*.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

1 bod

14 Které z následujících tvrzení o slově tučně vyznačeném ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Slovo *možná* je v textu neohebným slovem s významem *asi, snad*.
- B) Slovo *možná* je v textu neohebným slovem s významem *bezpodmínečně*.
- C) Slovo *možná* je v textu přídavným jménem s významem *pravděpodobná*.
- D) Slovo *možná* je v textu přídavným jménem s významem *případná, eventuální*.

1 bod

15 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Příhoda o zabití bílého hada, která se odehrála roku 1974, je vyprávěna v ich-formě.
- B) Příhoda o zabití bílého hada, která se odehrála roku 1974, je vyprávěna v er-formě.
- C) Z textu nevyplývá, v kterém roce Dora zabila bílého hada, jisté však je, že tato příhoda je vyprávěna v ich-formě.
- D) Z textu nevyplývá, v kterém roce Dora zabila bílého hada, jisté však je, že tato příhoda je vyprávěna v er-formě.

1 bod

16 Které z následujících tvrzení o úsecích podtržených ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Pokud v úseku *který se jí vryl do paměti* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž se jí vryl do paměti*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- B) Pokud v úseku *který nikdy nezapomene* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž nikdy nezapomene*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- C) Pokud v úseku *který se stáčel* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž se stáčel*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.
- D) Pokud v úseku *který ho neobratně svíral* tvar *který* nahradíme tvarem *jenž* (tzn. *jenž ho neobratně svíral*), bude příslušný větný celek gramaticky správný.

1 bod

17 Které z následujících tvrzení o dvou slovech zapsaných ve třetí části výchozího textu velkými písmeny je pravdivé?

- A) Každé z těchto slov je v daném kontextu expresivní.
- B) Žádné z těchto slov není v daném kontextu expresivní.
- C) Slovo *nechuť* je v daném kontextu expresivní, slovo *strach* však nikoli.
- D) Slovo *strach* je v daném kontextu expresivní, slovo *nechuť* však nikoli.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Nechtěl urazit ani Evina bratra[1] ani jeho ženu[2] a proto ironický komentář na adresu jejich nezvedeného dítěte[3] raději spolkl.

1 bod

18 Kam je nutné doplnit čárku, aby byl výchozí text pravopisně správný?

- A) pouze na místo označené [2]
- B) jak na místo označené [1], tak na místo označené [2]
- C) jak na místo označené [1], tak na místo označené [3]
- D) jak na místo označené [2], tak na místo označené [3]

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

21. srpna 1986 došlo v oblasti kamerunského jezera Nyos k přírodní katastrofě, jež nemá obdoby. Z jezera náhle vytryskl mohutný gejzír a vzápětí se okolními vesnicemi začal valit mrak dusivého plynu, který vmžiku zabil mnoho lidí i zvířat v okruhu do 25 kilometrů od Nyosu. Lidí se **tam** toho dne udusilo přes 1 700.

Za příčinu jejich smrti odborníci nakonec označili oxid uhličitý (CO₂), který se uvolnil z jezera. Nyos totiž leží v sopečné oblasti a pode dnem ukrývá magma, z něhož tento plyn pozvolna uniká. Oxid uhličitý se tak dlouho hromadí v hlubinách jezera, až vytvoří časovanou bombu, jež může vybuchnout prakticky kdykoli. Dodnes není zcela zřejmé, čím bylo tehdy uvolnění CO₂ z Nyosu zapříčiněno: mohlo **jít** o sesuv půdy, odborníci ale zvažují i jiné možnosti. K limnické erupci (prudkému uvolnění plynu z vodní masy) došlo už v roce 1984 v jezeře Monoun. Tato událost však, patrně kvůli nižšímu počtu obětí, vzbudila **mnohem** menší zájem.

Únik CO₂ z podloží do vody je celkem běžný jev. Je-li voda mělká, plyn se z ní postupně uvolňuje sám. Nehrozí tedy velké nebezpečí. Jezero Nyos je ale hluboké přibližně 200 metrů. V takových případech fungují svrchní vrstvy vody jako zátka – jejich váha udrží ve spodních vrstvách velké množství plynu. Ten se pak může naráz uvolnit. Aby se předešlo dalším tragédiím, byla u Nyosu i Monounu instalována zařízení, jež mají **zabránit** hromadění CO₂ v hlubinách.

Největší hrozbou je tak dnes jezero Kivu o hloubce skoro 500 metrů, které leží na území dvou států: Rwandy a Konžské demokratické republiky. V případě limnické erupce v Kivu by byly ohroženy životy milionu lidí z okolí. Jezero tedy představuje potenciální riziko, zároveň však obsahuje cennou surovinu. V jeho vodách totiž vzniká metan, významný zdroj energie pro zdejší region, trpící energetickou chudobou. Před několika lety proto vznikl projekt KivuWatt, který metan z Kivu využívá při výrobě elektřiny.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

	A	N
19.1 V okruhu do 25 kilometrů od jezera Nyos zemřelo dne 21. srpna 1986 více než 1 700 lidí.	☐	☐
19.2 Jezera, v nichž se vyskytuje metan, představují jediný zdroj energie pro chudý region v okolí Kivu.	☐	☐
19.3 Aby došlo k limnické erupci, spodní vrstva vody jednak musí obsahovat CO ₂ , jednak musí být silná více než 200 metrů.	☐	☐
19.4 Pokud v jezeře Kivu dojde k limnické erupci, bude ohrožen život půl milionu obyvatel Rwandy a půl milionu obyvatel Konžské demokratické republiky.	☐	☐

1 bod

20 Které z následujících tvrzení o dvou větách podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které platí obsah věty hlavní, pomocí věty *Aby se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřen nějaký účel.
- B) Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které platí obsah věty hlavní, pomocí věty *Aby se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřena nějaká příčina.
- C) Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které přestává platit obsah věty hlavní, pomocí věty *Aby se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřen nějaký účel.
- D) Věta *Je-li voda mělká* vyjadřuje podmínku, za které přestává platit obsah věty hlavní, pomocí věty *Aby se předešlo dalším tragédiím* je vyjádřena nějaká příčina.

1 bod

21 Která z následujících informací je ve výchozím textu čtenářům předkládána jako domněnka?

- A) informace, že událost, k níž došlo 21. 8. 1986 v oblasti jezera Nyos, byla přírodní katastrofou
- B) informace, že není dosud zcela zřejmé, proč se 21. 8. 1986 z jezera Nyos uvolnil oxid uhličitý
- C) informace, že menší zájem o limnickou erupci v jezeře Monoun souvisí s počtem obětí, které si tato událost vyžádala
- D) informace, že prudké uvolnění plynu z vodní masy, k němuž došlo například u jezera Monoun, se označuje jako limnická erupce

1 bod

22 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za antonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- A) tam – sem
- B) jít – stát
- C) mnohem – málem
- D) zabránit – umožnit

1 bod

23 **Tvrzení č. 1:** Dominantní funkcí výchozího textu je funkce estetická.

Tvrzení č. 2: Mezi jazykové prostředky užitě ve výchozím textu patří termíny.

Odpovídá alespoň některé z výše uvedených tvrzení výchozímu textu?

- A) ne, žádné z těchto tvrzení
- B) ano, každé z těchto tvrzení
- C) ano, pouze však tvrzení č. 1
- D) ano, pouze však tvrzení č. 2

max. 2 body

24 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), či nikoli (N).

	A	N
24.1 Starosti o vážně nemocné rodiče mě psychicky zcela vysílili.	☐	☐
24.2 Na poslední chvíli se jí podařilo koupit zlevněný lázeňský pobyt.	☐	☐
24.3 Unikátní jeskynní komplex je oblíbeným cílem evropských turistů.	☐	☐
24.4 Nový historický film od francouzského režiséra určitě stojí za zhlédnutí.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–28

(1) Spinkej, synáčku, spi,
zavři očička svý –
dva modré květy hořce.
Jednou zšednou jak plech,
zachutná tabákem dech
a políbení hořce.

(2) Na zlomu století
v náruči zhebkne ti
tvá první – nebo pátá,
než kdo cokoli zví,
rány se zajizví –
a budeš jako táta.

Spinkej, synáčku, spi,
zavři očička svý,
máma vypere plenky.
Odrosteš sunaru,
usedneš u baru
u trochu jiné sklenky.

(3) A že zlé chvíle jdou,
k vojsku tě odvedou,
zbraň dají místo dláta,
chlást místo náručí,
couvat tě naučí –
a budeš jako táta.

Spinkáš, synáčku, spíš,
nouze vyžrala spíž
a v sklepě bydlí bída.
V jeslích na nároží
máma tě odloží,
*****.

Recepis na lhaní
dají ti na hraní –
a nález bude ztráta,
kompromis z života,
zbude ti samota –
pak budeš jako táta...

(K. Kryl, Ukolébavka, upraveno)

1 bod

25 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Lyrický subjekt se obrací na dítě a promlouvá o jeho budoucnosti.
- B) Lyrický subjekt zakazuje dítěti, aby v budoucnu opakovalo jeho chyby.
- C) Lyrický subjekt z pozice dítěte mluví k otci a představuje mu budoucnost.
- D) Lyrický subjekt z pozice dítěte prosí otce, aby se v budoucnu vyvaroval chyb.

1 bod

26 Které z následujících tvrzení odpovídá první části výchozího textu?

- A) Pomocí obrazného pojmenování *dva modré květy hořce* jsou zde nejspíše označovány oči uspávaného synáčka.
- B) Pomocí obrazného pojmenování *dva modré květy hořce* je zde nejspíše označován pohled usínajícího synáčka na modré květy.
- C) Pomocí přímého (tj. nikoli obrazného) pojmenování *dva modré květy hořce* jsou zde nejspíše označovány oči uspávaného synáčka.
- D) Pomocí přímého (tj. nikoli obrazného) pojmenování *dva modré květy hořce* je zde nejspíše označován pohled usínajícího synáčka na modré květy.

1 bod

27 Na vynechané místo (*****) ve výchozím textu patří sedmislabičný verš, který se rýmuje se sedmislabičným veršem z téže sloky. Který z následujících veršů patří na toto místo?

- A) když noc ráno obnaží
- B) pak už noc ráno obnaží
- C) když noc se s ránem střídá
- D) pak už noc se s ránem střídá

28 Vypište z druhé části výchozího textu zájmeno, které je v textu užito v nespisovném tvaru.

(Zájmeno zapište ve stejném tvaru, ve kterém je užito v textu.)

max. 4 body

29 Přiřadte k jednotlivým medailonkům (29.1–29.4) jméno autora (A–F), které patří na vynechané místo (***) v příslušném medailonku.**

(Každou možnost z nabídky A–F lze přiřadit maximálně jednou.)

- 29.1 ***** se proslavil jako scenárista (napsal například scénář k filmu oceněnému Oscarem) i jako herec. Je autorem písňových textů, spolutvůrcem mnoha dramát a patří mezi nejvýraznější osobnosti jednoho pražského divadla, které je spjato s fiktivní postavou českého génia. _____
- 29.2 ***** – výrazná osobnost pražského jara – se věnoval poezii, dramatu i próze. V jeho rané tvorbě nalezneme budovatelské básně, pozdější tvorba odráží proměnu jeho postojů k režimu. Příkladem je román o dívce navštěvující školu pro katy, který odkrývá mechanismy moci. _____
- 29.3 ***** je autorem próz se složitou metaforikou, v nichž je tematizována například úzkost, ohrožení či druhá světová válka. Jedno z jeho zásadních děl – příběh zaměstnance krematoria, který se stane vrahem svých blízkých (manželky a dětí) – mistrovsky zfilmoval Juraj Herz. _____
- 29.4 *****, publicista a spisovatel 1. poloviny 20. století, je autorem mnoha povídek. Celosvětově se ale proslavil románem, který je parodickou reakcí na válku a v němž vystupuje postava (zdánlivě) prostoduchého vojáka. Toto dílo bylo přeloženo do více než padesáti jazyků a bylo také několikrát zfilmováno. _____

- A) Jan Werich
- B) Ladislav Fuks
- C) Pavel Kohout
- D) Jaroslav Hašek
- E) Zdeněk Svěrák
- F) Vladislav Vančura

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 30–32

Známý italský kostel Santuario Madonna della Corona zdálky vypadá, jako by byl zavěšený na skále. Proslulé poutní místo, ležící v nadmořské výšce 774 metrů, bylo totiž vybudováno **na strmém úbočí hory**. Dnes se k této památce dostanete poměrně snadno: z obce Spiazzì, vzdálené od kostela zhruba půl kilometru, sem vede asfaltová cesta. Kdysi byste však nahoru museli vystoupat po úzké, téměř neschůdné stesce.

Jedna z pověstí praví, že místo pro výstavbu kostela vybrali andělé. Ti sem prý přemístili z ostrova Rhodos sochu Panny Marie, aby ji ochránili před dobovačnými výpravami Turků. Skutečnost je ovšem daleko prozaičtější. Už kolem roku 1000 se zde nacházel skromě zařízený příbytek, v němž se poustevníci oddávali modlitbám – odlehlé místo přímo vybízelo k přemýšlení. Základy dnešního kostela ale byly položeny až pár set let poté. Jeho nynější podoba pochází z 90. let 19. století, o několik desetiletí později byla přestavěna původní zvonice kostela a zároveň přibýly nové kamenné sochy, jimž se naštěstí podařilo přežít i druhou světovou válku.

Do 2. poloviny minulého století kostel vstoupil bez sebemenšího poškození, a tak sem brzy začaly proudit davy turistů. Santuario Madonna della Corona je výjimečnou památkou, o čemž svědčí i titul basilica minor, který této svatyni osobně udělil papež Jan Pavel II. († 2005). Kostely poctěnné tímto titulem se totiž řadí k těm nejvýznamnějším.

(www.novinky.cz; www.madonnadellacorona.it, upraveno)

max. 4 body

30 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

(Ohebná slova запиšte bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržené výrazy jsou zapsány správně.)

1 bod

31 Které z následujících tvrzení nevyplývá z výchozího textu?

- A) Titul basilica minor byl kostelu Santuario Madonna della Corona udělen dříve než v roce 2006.
- B) Italský kostel Santuario Madonna della Corona se nachází přibližně 500 metrů od obce Spiazzì.
- C) Italský kostel Santuario Madonna della Corona byl postaven na příkrém úbočí hory vysoké 774 metrů.
- D) Přestavba původní zvonice kostela Santuario Madonna della Corona byla realizována ve 20. století.

1 bod

32 Které z následujících tvrzení o větných členech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Větný člen *hory* je rozvíjen pouze jedním větným členem, a to *strmém*.
- B) Větný člen *na úbočí* je rozvíjen pouze jedním větným členem, a to *strmém*.
- C) Větný člen *hory* je rozvíjen celkem dvěma větnými členy, a to *strmém* a *na úbočí*.
- D) Větný člen *na úbočí* je rozvíjen celkem dvěma větnými členy, a to *strmém* a *hory*.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
